

Петра Рајковић
Жељана Арсеновић
Александра Јовић

ЈУ Народна библиотека „Филип Вишњић“
Бијељина

УДК 02-052:004

DOI 10.7251/BSCSR2310314R

БИБЛИОТЕКАРИ КАО НОСИОЦИ ПРОМЈЕНА У СВИЈЕТУ РАЗВОЈА НОВИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Сажетак: Библиотекари се свакодневно суочавају са новим изазовима и приступима пружања услуга корисницима. Развојем нових технологија отвара се пут ка електронској библиотеци, гдје се фокус са библиотечког фонда мијења на библиотечког корисника. Како изгледа пут ка електронској библиотеци, начин промовисања знања и прикупљање информација гдје корисник кроз нове медије и е-ресурсе комуницира са библиотеком и како се библиотекар кроз своје информатичко знање или незнање сналази у времену које је дошло. У раду се осврћемо на године иза нас и вријеме гдје је интернет помогао традиционалном библиотекарству, коришћењем информационе технологије и примјеном тих знања и вјештина. Рад анализира народне библиотеке, основношколске и средњошколске библиотеке. Које платформе у раду библиотека постоје, која је улога библиотекара, колико су библиотекари и корисници информатички и информационо писмени, само су нека од питања на која се настојало одговорити кроз овај рад. Као инструмент истраживања кориштени су анкетни упитници. Резултати показују да многе библиотеке нису информатички опремљене, као и да се библиотекари требају свакодневно усавршавати, како информатички тако и информационо односно кроз цјеложивотно учење а све у циљу што већег напретка библиотека и задовољног корисника.

Кључне речи: библиотекар, корисник, електронска библиотека, информатичка писменост, информационо писменост.

---

1. Увод

Библиотека је неопходна за развој образовања, науке и културе и покретач је свеукупног развоја слободног, демократског грађанског друштва. Библиотека омогућава грађанима слободан приступ информацијама електронским путем или на друге начине.¹ Катлер (2008) наводи да „...За неке библиотеке опстанак зависи од промене њиховог старог начина мишљења“.² Док, Билбија (2008) констатује да „...Непрекидним повећањем броја различитих дигиталних садржаја које библиотеке стварају, сакупљају и нуде у оквиру онлине услуга, ове установе се суочавају са великим променама и новом улогом у друштву“.³

Како информационе изворе можемо сврстати у три скупине: примарне, секундарне и терцијалне тако можемо навести и начине њихове доступности: преко интернета, сајта библиотеке, базе података, електронских каталога. Сви они представљају неисцрпне изворе података, који се разликују по структури, величини, тематици. Библиотеке морају да прате савремене трендове и развијају нове информационе изворе како би удовољиле све захтјевнијим корисницима, побједиле конкуренцију и опстале у свијету електронских информација.⁴ За нови концепт библиотека/ корисник неопходна је набавка информатичке опреме као и континуирана едукација библиотекара и прилагођавање новим информационим технологијама, како би се створило квалитетно окружење у новој интеракцији између корисника и библиотеке.⁵

---

¹ Члан 7. Тачка 4 и 5. Закона о библиотечкој информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 44/2016).

² Катлер, Т. (2008): *Постоји ли бољи пут.: Електронска библиотека*. Међународна научна конференција, Зборник резимеа (стр. 27). Београд

³ Билбија, Б. (2008): *Сарадња и интероперабилност као основни принципи размене знања: Електронска библиотека*. Међународна научна конференција, Зборник резимеа (стр. 35). Београд

⁴ Грујић, Д. (2008): *Информациони извори у електронској библиотеци. Електронска библиотека*. Међународна научна конференција, Зборник резимеа (стр. 105). Београд

⁵ Арбутина, Н. (2010): *Интелигенција-знање у акцији. Библиотекарство*

2. Информатичко и информационо описмењавање у служби библиотекара

Класификација облика рада у библиотеци врши се према броју корисника библиотеке као и према броју књижног фонда. Нове технологије и информатичка писменост, промјенили су начин организације рада у библиотекама, стварајући потребу новог профила библиотекара. Традиционално библиотекарство остаје базно, с тим да се од библиотечког позива тражи надоградња нових вјештина и знања, користећи све оно што носи интернет као велику добробит, која је створила велики помак у библиотекарству.⁶

Информациона писменост представља групу вјештина и знања који су нужни да би се жељена информација пронашла, анализирала и употребила као релевантна. Тако употребљена информација веома често служи као основа за креирање нове, која постаје легитиман извор за даље креирање новије информације и тако у бесконачност. Стога је почетак 21. вијека с правом назван «информационо доба», управо због праве «експлозије» информација и њихових извора.⁷

Успјешну библиотеку Питер Брофи дефинише као институцију која организује посао на добробит свих, прије свега корисника, и додаје да задовољење потреба корисника остаје суштина библиотечких услуга, шта год оне друго радиле, док Софронијевић овај однос тумачи као однос у коме се центар пажње пословања премјестио са корисника на однос повјерења између корисника и онога ко пружа услуге.⁸

Српске. Часопис из области библиотекарства и библиотечко-информационе дјелатности, година II, број 2. (стр. 29). Вишеград.

⁶ Максимовић, М. (2010): *Традиционални и нови задаци данашњег библиотекара. Библиотекарство Српске. Часопис из области библиотекарства и библиотечко-информационе дјелатности, година II, број 2. (стр. 10). Вишеград.*

⁷ Антонић, С, Црногорац, В. (2010): *Информациона писменост и коришћење електронских речника. Информациона писменост и доживотно учење. Сажетак (стр.17). Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду*

⁸ Вученовић Т. (2018): *Корисници библиотека у информационом друштву. <https://bds.rs/wp-content/uploads/2018/07/bibliotekar-2018-60-1-1-1.pdf>*

Библиотекари као чувари знања, су посредници у преношењу информација, имају моралну и професионалну одговорност за сваку прослијеђену информацију и од њих се очекује да имају одговор на свако постављено питање.⁹ Стога је кључно да сам библиотекар буде информатички и информационо оснажен, па тек онда да своје знање и вјештине усмјери у образовање односно описмењавање самих корисника.

3. Корисник и информатичка писменост

Нови проналасци и нове технологије дјелују, директно или индиректно, на реформу и усавршавање система образовања, промјене наставних садржаја и других извора сазнања, унапређивање технике и технологије наставе.¹⁰

Библиотеке као информациони центри повезују читаоце са глобалним изворима информација. Преко библиотечке мреже и добро организованих база података може се доћи до било којег податка у области људских вјештина и знања.¹¹

Да би корисник био информационо писмен, првенствено се треба информатички образовати. Библиотекари као пружаоци услуга у библиотеци, могу својим знањем помоћи у едуковању корисника кроз разне видове семинара, предавања, курсева или радионица. Добра интеракција између библиотекара и корисника, библиотеку сврстава у оправдане храмове знања и информација и оснажује своју улогу, институције као важне карике у развоју друштва.

---

⁹ Чворовић А. (2007): *Слободан приступ информацијама*. Зборник радова са стручног семинара одржаног у Теслићу од 28-30. Марта 2007. год „Библиотеке будућности“ (стр. 158). Вишеград

¹⁰ Мандић, П, Мандић, Д. (1997): *Образовна информациона технологија*. Београд

¹¹ Чворовић А. (2007): *Слободан приступ информацијама*. Зборник радова са стручног семинара одржаног у Теслићу од 28-30. Марта 2007. год „Библиотеке будућности“ (стр. 159). Вишеград

4. Сарадња библиотекара и корисника

Библиотекар не смије бити субјективан, некада није довољно само дати читаоцу оно што тражи, треба радити на разбијању стереотипа, и на библиотекару је да процјени када је тренутак да утиче и усмјери читаоца/корисника ка избору за нијансу квалитетнијег штива. Предусретљивост и љубазност су неопходне особине које мора посједовати сваки библиотекар.¹²

5. Е-библиотека, онлине платформе, web сајт

Да би библиотека успјешно могла да испуњава своју друштвену мисију, циљеве и функције, она мора бити видљива и јасно препознатљива у средини у којој дјелује. Отуда значај маркетиншких активности у побољшању квалитета услуга библиотека, у обухватању што ширег круга корисника, у креирању нових потреба, у успостављању рационалног баланса између циљева и могућности, у стварању, обликовању и истицању особеног идентитета библиотеке и библиотекара који у њој раде.¹³

Креирањем *web сајта* (интернет странице) библиотеке којој се приступа уз помоћ *web* прегледача презентују се сви важни подаци библиотеке, врши се њено промовисање као и комуникација библиотекар/корисник која се врши путем е-мејла библиотеке, постављеним важним линковима којима се корисници служе да би се што боље информисали или истражили књижну грађу. Циљ сајта је да својим изгледом, функционалношћу и ресурсима привуче нове и свакако задржи старе кориснике и омогућавање што бржих одговора у пријему корисничких захтјева.

У времену иза нас Интернет и приступ е-библиотеци, помогао је традиционалном библиотекарству, гдје су корисници коришћењем информационе технологије и примјеном тих знања и вјештина, остајали у комуникацији са

¹² *Idem*

¹³ Стокић-Симончић, Г., Вучковић, Ж. (2007): *Управљање библиотекама у доба знања*. Матична библиотека Источно Сарајево

библиотеком, њеном грађом и изворима путем дигиталних садржаја и презентација, те на тај начин није се изгубила нит у приближавању књига читаоцима, активностима рада које је библиотека могла омогућити путем препорука за читање као и путем „Facebook“ странице Библиотеке.

У информатичком друштву, библиотеке су незаобилазни центри знања, а њихов задатак је и евидентирање резултата "интелектуалне продукције". Своју улогу, међутим, не могу обављати ако њихово функционисање није подржано савременом информационом и комуникационом технологијом. Такође не могу успјешно да функционишу као усамљена острва, већ морају да се повезују и на тај начин обезбеђују услове за дијалог и сарадњу као најбољу основу за развој сваке државе и међународне заједнице у цјелини.¹⁴

Платформа система COBISS3 је трећа генерација програмске опреме за аутоматизацију библиотечког пословања и приступ различитим базама података.

Ако библиотека има аутоматизовану позајмицу грађе с програмском опремом COBISS, COBISS/OPAC обезбеђује информацију о доступности појединог примерка (да ли је грађа слободна или позајмљена, рок враћања). Корисници могу да погледају историјат позајмице, могу да продуже рок за позајмицу, резервишу грађу, наруче грађу у оквиру међубиблиотечке позајмице, те да добијањем електронског обавештавања на е-маил адресу буду обавјештени о истеку рока позајмице, као и истеку чланства у библиотеци.

Већина библиотека још увијек није озбиљно схватила нове трендове које намеће савремена технологија. Један од разлога је и недостатак стручњака из области информационих технологија у библиотекама, као и недовољна информатичка писменост запослених.¹⁵

---

¹⁴ <https://www.cobiss.net/sr/platforma-cobiss.htm>

¹⁵ Стокић А. (2010): *Значај и улога интернет маркетинг плана у библиотечком пословању*. Часопис из области библиотекарства и библиотечко-информационе дјелатности, година II, број 2. (стр. 86). Вишеград.

Базе података, дигитализација или израда библиотечке *web* странице, не представљају само потребу за модернизацијом већ обавезан дио библиотечког пословања и обезбјеђивања равноправног приступа информацијама и могућности учења током читавог живота за све кориснике.

6. Опис метода истраживања

Циљ овог истраживања је био, утврдити постојање, улогу, допринос библиотекара, њихову информатичку и информациону писменост, као и како се библиотекар кроз своје информатичко знање или незнање сналази у времену које је дошло. Рад анализира основношколске и средњошколске библиотеке. Које платформе у раду библиотека постоје, колико библиотека има у склопу сајта школе, линк или страницу посвећену школској библиотеци. Какав је однос библиотекар-корисник, шта треба унаприједити у раду и како превазићи препреке које доноси 21. вијек у смислу е-библиотека, онлине платформи и интернет страница библиотека.

Истраживање је урађено по задацима истраживања у 21 основној школи и шест средњих школа са укупно 42 библиотекара/наставника, а на основу њихове процјене.

За сваки постављени задатак тестиране су хипотезе што нам је помогло око потврђивања генералне хипотезе да у васпитно образовном процесу у школама/библиотекама неке библиотеке нису информатички опремљене, као и да се библиотекар требају свакодневно усавршавати, како информатички тако и информационо односно кроз цјеложивотно учење а све у циљу што већег напретка библиотека и задовољног корисника.

Као инструмент истраживања за прикупљање података у овом раду кориштена су два анкетна упитника, за библиотекар/наставнике/књижничаре.

Анкетни упитник одабран је јер су се жељели добити подаци о искуствима и доживљају рада библиотекара из угла самих лица који раде у школским библиотекама.

Анкетни упитник 1. за библиотекар/наставнике састоји се

од питања на које се тражи кратак одговор, а у циљу сазнања о стручној едукованости библиотекара/књижничара (евентуалном положеном стручном испиту за рад у библиотечкој дјелатности), о информатичкој опремљености библиотеке, платформи на којој се врши обрада књига (односно начин на који се књиге обрађују), као и приједлозима за унапређење њиховог рада.

Понуђени бројеви из анкете имају сљедеће значење: 1 - у потпуности се не слажем; 2 - углавном се не слажем; 3 - нити се слажем нити се не слажем; 4 - углавном се слажем; 5 - у потпуности се слажем.

Анкетни упитник 2. за библиотекаре/ наставнике/ књижничаре састоји се од питања у којима се од испитаника тражи да процјени рад саме школске библиотеке.

7. Резултати истраживања и анализа резултата

У овом истраживању уочено је да су библиотекари/ наставници у школским библиотекама недовољно информатички и информационо едуковани, као и да им је потребна стручна помоћ како у обради и смјештају књижне грађе тако и у техничкој опремљености библиотеке.

7.1 Анализа података прикупљених упитником за библиотекаре/наставнике

Приликом обиласка библиотека и постављања питања из упитника истраживањем је уочено да је неопходно едуковати библиотекаре. Показало се да библиотекарима треба стручна помоћ у вези са многим питањима.

Уочени недостаци у раду многих библиотека су углавном везани за невршење ревизије књига, инвентарисање књига које није рађено по стандарду, те проблеми везани за сигнирање и смјештај књига на полице.

Велики проблем и даље представља то што у многим библиотекама радници немају положен стручни испит, те самим тим немају елементарно знање из библиотекарства. Укидањем законске обавезе да библиотекари који раде у

основношколским и средњошколским библиотекама полажу стручни испит начињена је непроцјењива штета библиотечкој струци и тиме су доведене матичне библиотеке у позицију да преузму на себе обавезу њиховог едуковања. Такође, велики проблем представља и то што у неким школским библиотекама ради двоје или троје библиотекара, а то су, углавном, наставници који немају норму у настави те им је рад у библиотеци допуна норме. Такви су, најчешће, незаинтересовани за посао библиотекара, а ако су и заинтересовани не посједују знање и вјештине које су потребни за рад у библиотеци. Још већи проблем представља честа промјена радника задужених за школску библиотеку.

Сматра се да је неопходно увести бар основе знања из информатичког образовања јер без доброг информатичког знања беспредметно је разговарати о информационом знању.

Највећи број библиотека не води каталог. На изради електронског каталога у програму WINISIS/BIBLIO ради 7 библиотека, а двије воде лисни. Двије народне библиотеке су укључене у систем COBISS.RS (Народна библиотека „Филип Вишњић“ Бијељина од 2014. године и Народна библиотека Угљевик од 2019. године).

Табела 1. Библиотекар у установи са положеним стручним испитом

Ред. бр.	Установе	Одговор	
		Положен стручни испит	Не положен стручни испит
1.	Основне школе	16	19
2.	Средње школе	3	4

Табела 1. приказује установе у којима је вршено анкетирање библиотекар/наставник и резултатима о броју библиотекара са положеним стручним испитом за рад у библиотечкој дјелатности.

7.1.1 Испитивање ставова библиотекара/наставника о улози и статусу библиотекара у смислу стручне едукованости

График 1. Сумарни приказ резултата проведене анкете за библиотекаре/наставнике о едукованости за рад (положеним/не положеним стручним испитом за рад у библиотечкој дјелатности)

Из графика 1. може се закључити да су од укупног броја анкетираних библиотечких радника у основним школама (35 библиотекара) 46% положили стручни испит за рад у библиотечкој дјелатности, а од библиотечких радника у средњим школама (7 библиотекара) 43% положили су положили стручни испит.

График 2. Сумарни приказ резултата проведене анкете за библиотекаре/наставнике о важности полагања стручног испита за рад у библиотечкој дјелатности

Из графика 2. може се закључити да су библиотечки радници својим одговорима сагласни да је за рад у библиотечкој дјелатности важно положити стручни испит

График 3. Сумарни приказ резултата проведене анкете за библиотекаре/наставнике о важности посједовања основног знања из информатичког образовања

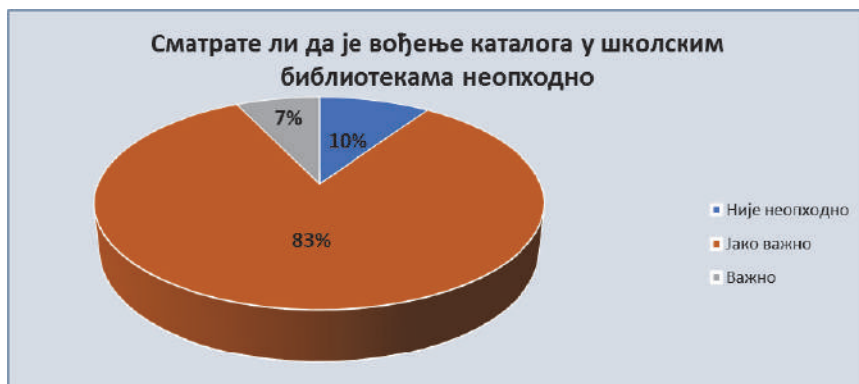
Из графика 3. може се закључити да су библиотечки радници својим одговорима сагласни да је важно посједовање основног знања из информатике (72%).

График 4. Сумарни приказ резултата проведене анкете за библиотекаре/наставнике о важности информатичке опремљености библиотеке

Из графика 4. може се закључити да су се библиотекар/наставници својим одговорима 95% сагласни да је веома важно да библиотеке буду информатички опремљене.

7.1.2 Испитивање ставова библиотекара/наставника о каталозима које воде у библиотекама у којима раде

График 5. Сумарни приказ резултата проведене анкете за библиотекар/наставнике о вођењу каталога у школским библиотекама

Из графикана 5. може се закључити да су библиотекарџ/наставници својим одговорима 83% потврдили важност вођења каталога у школским библиотекама.

График 6. Сумарни приказ резултата проведене анкете за библиотекарџ/наставнике о питању највећих недостатака у школским библиотекама

Из графикана 6. може се закључити да су библиотекарџ/наставници својим одговорима потврдили да су недостатак информатичке опреме, вођење електронских каталога и недостатак књижне грађе највећи недостаци у раду школских библиотека.

График 7. Сумарни приказ резултата проведене анкете за библиотекарџ/наставнике о њиховом статусу (допуна норме)

Из графикана 7. може се закључити да су библиотекари/наставници ангажовани по уговору као наставници са допуном норме као библиотекари у износу од 50%, што није добро јер најчешће, они су незаинтересовани за посао библиотекара, а ако су и заинтересовани не посједују знање и вјештине које су потребни за рад у библиотеци.

На основу свих добијених одговора библиотекара/наставника/књижничара приказаних на графиконима (1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7) може се закључити да од 21 обухваћене основне школе и 6 обухваћених средњих школа, са укупно анкетираних 42 особе, од укупног броја анкетираних библиотечких радника у основним школама (35 библиотекара) 46% положили су стручни испит, а од библиотечких радника у средњим школама (7 библиотекара) 43% положили су стручни испит или тачније од 42 запослена радника 19 радника има положен стручни испит за рад у библиотечкој дјелатности а 23 нема што потврђује почетну хипотезу да због укидања законске обавезе да библиотекари који раде у основношколским и средњошколским библиотекама нису у обавези да полажу стручни испит начињена је непроцјењива штета библиотечкој струци и тиме су доведене матичне библиотеке у позицију да преузму на себе обавезу њиховог едуковања.

Из графикон 3, 4, 5, 6 може се уочити да радници у школским библиотекама сматрају да је информатичко образовање веома важно те да је неопходно увести бар основе знања из информатичког образовања јер без доброг информатичког знања беспредметно је разговарати о информационом знању. Само информатичко образовање без квалитетне информатичке опреме доводи библиотечке раднике у школама у веома неповољну позицију, јер им немогућава развој електронских каталога за обраду књижне грађе те их у информатичком друштву смјештају у позицију гдје не могу квалитетно обављати своју мисију.

Базе података, електронски каталози и дигитализација не представљају само потребу за модернизацијом већ обавезан

дио библиотечког пословања и обезбјеђивања равноправног приступа информацијама за све кориснике.

7.1.3 Испитивање ставова библиотекара/наставника о важности пружања стручне помоћи од стране библиотекара Матичне библиотеке, школским библиотекарима

График 8. Сумарни приказ резултата проведене анкете за библиотекаре/наставнике о пружању стручне помоћи од стране библиотекара Матичне библиотеке

Из графика 8. може се закључити да је школским библиотекама односно библиотекарима неопходна стручна помоћ. Најчешће су се за стручну помоћ обраћали библиотекари у школским библиотекама у вези са питањима стручног рада на обради (нарочито у вези са инвентарисањем библиотечке грађе), смјештајем фонда и ревизијом.

График 9. Сумарни приказ резултата проведене анкете за библиотекаре/наставнике о важности редованог стручног усавршавања библиотекара , едуковању путем семинара, едукативних радионица или предавања о основама библиотекарства

Из графика 9. може се закључити да су се библиотекар/наставници изјаснили 100% «да» , на питање о важности стручног усавршавања библиотекара.

На основу свих добијених одговора приказаних у претходним графиконима (8 и 9) може се закључити да је школским библиотекама односно библиотекарем неопходна стручна помоћ као и да им је важно свакодневно усавршавање и едукација.

8. Закључци и расправе

Према Чворовић А. (2007) библиотеке као информациони центри повезују читаоце са глобалним изворима информација. Библиотеке морају да прате савремене трендове и развијају нове информационе изворе како би удовољиле све захтјевнијим корисницима.

Познато је да успјех зависи од добре организације и правилног извођења организационих корака. Дакле, неопходно је, индивидуално приступити свакој библиотеци и пронаћи најбоља рјешења за остваривање мисије библиотекара унутар ње.

Општи циљ је осигурати да школа буде мјесто гдје сва

дјеца учествују у потрази за информацијом, да се третирају равноправно и да остварујући свој максимум проналазе своје мјесто у друштву. Чињеница да данас дјеца све раније имају додир са дигиталним технологијама и веома рано долазе у додир са рачунарима, а њихово знање о правилном коришћењу рачунара као и опасностима које вребају из дигиталног свијета је мало или никакво.

Промјена која би требало да се деси је промјена која ће одговарати и бити прилагођена сваком ученику. То значи подизање квалитета образовања унапређивањем ефикасности и едукованости наставника, увођењем библиотекара у наставу као обавезног сарадника у наставном процесу, развојем одговарајућих уџбеника и материјала за учење, сарадњом библиотекара и наставника путем радионица, предавања и конкурса.

Улога школских библиотекара треба да буде у подстицању читања и комуникације, информационе писмености и пружање подршке њиховом цјелокупном васпитно образовном процесу.

Да би библиотекарски били покретачи и носиоци промјена у развоју модерне библиотеке, посебно школске, морају се извршити промјене у приступу рада библиотекар/корисник.

Велики проблем представља то што у многим библиотекама радници немају положен стручни испит, те самим тим немају елементарно знање из библиотекарства. Такође, велики проблем представља и то што у неким школским библиотекама раде библиотекарски који раде као наставници који немају пуну норму у настави те им је рад у библиотеци допуна норме.

Још већи проблем представља честа промјена радника задужених за школску библиотеку, јер таква лица немају никакво знање о раду библиотека.

Приликом обиласка библиотека на матичној регији, осим надзора над радом тих библиотека, врши се и едукативни рад са библиотекарима. Показало се веома корисним одлазак у сваку од тих библиотека јер је стручна помоћ у вези са многим

питањима била драгоцјена. Уочени недостаци у раду многих библиотека су углавномна везани за невршење ревизије књига, инвентарисање књига које није рађено по стандарду, те проблеми везани за сигналирање и смјештај књига на полице.

Све ово су проблеми са којима се суочавамо када су у питању школске библиотеке.

Због проглашења пандемије корона вирусом и ригорозних епидемиолошко-хигијенских мјера у протеклом периоду покренуте су он лине радионице, семинари, вебинари, у школама он лине настава, што нам показује да дигиталне и информационе технологије заузимају веома важно мјесто како у школама тако и у библиотекарству, па је развој информационог образовања и набавка информатичке опреме као и едукација наставника/библиотекара неминовна и неопходна као и развој електронских каталога и развој платформи и база података.

Пошто су школске библиотеке затвореног типа и служе потребама корисника унутар школе, све активности потребно је усмјерити да оне постану библиотечко-информациони центри школе и дио библиотечке мреже у Републици Српској.

Савремене школске библиотеке треба да буду потпора образовним циљевима и задацима те да се функционално уклапају у наставни процес, осигурају приступ изворима знања, потакну ученике у процесу учења и креирању информација.

Корисници у новом информационом добу имају све веће потребе да користе библиотеке као информационе и електронске сервисе, а школске библиотеке неће моћи да одговоре овима захтјевима и задацима све док не промјене начин рада, информатички се опреме и информатички и информационо не едукују своје раднике.

Литература

1. Антонић, С, Црногорац, В. (2010): *Информациона посменост и коришћење електронских речника. Информациона писменост и доживотно учење*. Сажетак (стр.17). Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. Арбутина, Н. (2010): *Интелигенција-знање у акцији. Библиотекарство Српске*. Часопис из области библиотекарства и библиотечко-информационе дјелатности, година II, број 2. (стр. 29). Вишеград.
3. Билбија, Б. (2008): *Сарадња и интероперабилност као основни принципи размене знања: Електронска библиотека*. Међународна научна конференција, Зборник резимеа (стр. 35). Београд
4. Вранеш А., Марковић Љ., Александер Г. (2008): *Информациона писменост и доживотно учење*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду; Библиотекарско друштво Србије
5. Грујић, Д. (2008): *Информациони извори у електронској библиотеци. Електронска библиотека*. Међународна научна конференција, Зборник резимеа (стр. 105). Београд
6. Друштво библиотекара Републике Српске. (2010): *Библиотекарство Српске*. Часопис из области библиотекарства и библиотечко-информационе дјелатности, година II, број 2. Вишеград. Друштво библиотекара Републике Српске
7. Катлер, Т. (2008): *Постоји ли бољи пут.: Електронска библиотека*. Међународна научна конференција, Зборник резимеа (стр. 27). Београд
8. Максимовић, М. (2010): *Традиционални и нови задаци данашњег библиотекара. Библиотекарство Српске*. Часопис из области библиотекарства и библиотечко-информационе дјелатности, година II, број 2. (стр. 10). Вишеград.
9. Међународна научна конференција (2008): *Електронска библиотека*. Зборник резимеа. Београд: Филолошки факултет Универзитета; Библиотекарско друштво Србије.
10. Мандић, П, Мандић, Д. (1997): *Образовна информациона технологија*. Београд
11. Стокић-Симончић, Г., Вучковић, Ж. (2007): *Управљање библиотекама у доба знања*. Матична библиотека Источно Сарајево
12. Стокић А. (2010): *Значај и улога интернет маркетинг плана у библиотечком пословању*. Часопис из области библиотекарства и библиотечко-информационе дјелатности, година II, број 2. (стр. 86). Вишеград
13. Стручни скуп Библиотеке будућности .(2007; Теслић): *Библиотеке будућности: Зборник радова са стручног скупа*. Бања Лука:

- Друштво библиотекара Републике Српске; Народна и универзитетска библиотека Бања Лука
14. Стручни скуп Библиотеке мјеста знања и забаве .(2009; Јахорина): *Библиотеке мјесто знања и забаве :Зборник радова са стручног скупа*. Вишеград: Друштво библиотекара Републике Српске
  15. Чворовић А. (2007): *Слободан приступ информацијама*.Зборник радова са стручног семинара одржаног у Теслићу од 28-30. Марта 2007. год „Библиотеке будућности“. (стр. 158).Вишеград
  16. Мрежа библиотечких информацијских система и информацијских система о истраживачкој делатности. Платформа COBISS: <https://www.cobiss.net/sr/platforma-cobiss.htm>
  17. Вученовић Т. (2018): *Корисници библиотека у информационом друштву*. <https://bds.rs/wp-content/uploads/2018/07/bibliotekar-2018-60-1-1-1.pdf>

LIBRARIANS AS CARRIERS OF CHANGE IN THE WORLD OF NEW TECHNOLOGY DEVELOPMENT

Summary: Librarians face new challenges and approaches to providing services to users on a daily basis. The development of new technologies opens the way to the electronic library, where the focus shifts from the library fund to the library user. new media and e-resources communicate with the library and how the librarian, through his computer knowledge or ignorance, manages in the time to come.

The paper looks back at the years behind us and the time when the Internet helped traditional librarianship, using information technology and applying that knowledge and skills. The paper analyzes public libraries, primary and secondary libraries.

What platforms exist in the work of libraries, what is the role of librarians, how much are librarians and users computer and information literate, are just some of the questions that were sought to be answered through this paper. Survey questionnaires were used as a research instrument.

The results show that many libraries are not equipped with information technology, and that librarians need to improve every day, both information technology and information, ie through lifelong learning, all with the aim of greater progress of libraries and satisfied users.

Key words: librarian, user, electronic library, information literacy, information literacy.
